

A întreprins cinci călătorii în Orientul Mijlociu și Îndepărtat, la poalele Himalayei, a înconjurat Capul Bunei Speranțe. A fost, în același timp, medic cercetător și medic practicant, farmacist și botanist, etnograf și arheolog, numismat și lingvist, pionier al bacteriologiei și adept al homeopatiei.

S-a născut în Brașov, la 10 martie 1795, unde a urmat și gimnaziul. După terminarea Liceului „Johannes Honterus”, îmbrățișând cariera de farmacist, a intrat ucenic la Farmacia Boltesch din Brașov și apoi la Karl din Bistrița, unde a acumulat cunoștințe serioase, pe care le-a îmbogățit pe tot parcursul vieții, ca autodidact. Neavând resurse materiale, nu a putut urma studii universitare.

În 1815 a plecat într-o călătorie în Moldova, Țara Românească și Bucovina. În decembrie 1816 a ajuns la Constantinopol, iar după un an și-a continuat călătoria spre Răsărit. Probabil dotat cu abilități practice, a ajuns medicul personal al guvernatorului din Tocant (Nordul Anatoliei) timp de un an, apoi a plecat mai departe spre Siria, Liban, Palestina și Egipt. În această perioadă s-a ocupat și de arheologie, adunând monede antice și statui grecești. A îngrijit oameni bolnavi, săraci și bogați. Au urmat Tripoli, Beirut, Nazareth, Ierusalim, Bethlehem și Jaffa. În 1820 a ajuns la Cairo, unde s-a dedicat aproape exclusiv medicinei, a operat, a vindecat, s-a luptat cu ciuma din Delta Nilului. Reîntors în Siria, a introdus aici, pentru prima oară, vaccinarea împotriva vărsatului vacilor.

În Siria a stat 7 ani, urcând de mai multe ori Munții Libanului, îngrijind gratuit săracii din așezările montane. A studiat regiunea, flora, mineralele.

Cunoscându-l aici pe olandezul Heinrich von Turk, a plecat cu acesta prin deșert, de la Damasc la Bagdad, apoi spre Lahore, prin Basra, Busir și Isfahan.

În 1829 a ajuns la Lahore, în India (azi Pakistan), unde a fost medicul personal al regelui Randsit Singh, apoi șeful farmaciei curții, ulterior chiar administrator al unei fabrici de explozibili, cu rang de amiral. Unul dintre marile sale succese aici a fost metoda personală de tratament al hidropiziei (acumulare de lichide în țesuturile și cavitățile seroase ale organismului), metodă pe care o și prezintă în public, la 2 iulie 1831.

După 4 ani de ședere aici și 18 ani de la plecarea din Brașov, se hotărăște să se întoarcă acasă. În drum, poposește prin Multan și Kabul, unde mai face niște vaccinări contra vărsatului vacilor, iar prin Afganistan este unul dintre primii europeni care fac cercetări arheologice. Publică lucrări de arheologie în „The Journal of the Asiatic Society of Bengal” și „Journal Asiatique”. O prețioasă colecție de plante o trimite profesorului Joseph Franz von Jacquin, la Viena.

A ajuns la Brașov în 24 septembrie 1834, bucurându-se de o primire magistrală. Dar, după un an, „unchiul din India”, cum îl numeau brașovenii, pleacă din nou, prin Europa. Pe drum, donează colecții unor institute (Viena, Paris, Londra). La Paris îl cunoaște pe Samuel Hahnemann, întemeietorul homeopatiei, în tainele căreia va fi apoi inițiat de dr. Lehman, la Kotten, de-

venind și membru de onoare al Societății Medicilor Homeopați din Leipzig.

Au urmat apoi alte patru lungi călătorii spre Orient. A scris un dicționar botanico-medical în limbile kashmiră și punjabi, a experimentat cele mai noi metode de tratament, a colecționat antichități și rarități. Se recăsătorește cu o indiană Goolabi. A înființat primele trei spitale din India (un spital public pentru săraci, în propria casă, un ospiciu destinat bolilor mintale și un spital pentru prizonieri).

În 1850 a publicat opera sa principală, „Roadele Orientului sau întâmplări de călătorie”, însoțită de experiențe din științele naturii și din medicină, de câteva sute de substanțe medicinale verificate și de o nouă metodă de lecuire, de Johan Martin Honigberger, fost medic personal al majestaților lor regale: Rendsit Singh, Karrek Singh, al reginelor (Tani): Tsendkor, Sir Singh și Dhelib Singh. După doi ani a fost publicată versiunea în engleză, sub titlul „Thirty-Five Years in the East by J.M.H., Late Physician to the Court of Lahore”.

Trebuie amintit „Dicționarul medical”, un lexicon în nouă limbi (latină, germană, franceză, engleză, turcă, arabă, persană, punjabi și indo-kashmiră), una dintre primele lucrări poliglote dedicate Orientului.

Noua metodă de tratament menționată mai sus, numită de el sistemul Medial, se dorea a fi ceva între alopatie și homeopatie - „calea de mijloc”.

Una dintre marile sale realizări a fost legată de domeniul bacteriologiei. Ocupându-se de holeră, la Calcutta, a publicat în 1857 o broșură, „Cholera, Its Cause and Infallible Cure and on Epidemics in General”, unde afirma că această boală este provocată de „musculițe holerică”, alcătuite din substanță organică. Bacilii în acea vreme erau numiți „infuzori” și la început nu se bănuia că ei produceau boli. Abia în 1869 a fost introdusă denumirea de bacterii și mult mai târziu Robert Koch a constatat că fiecare germene aparține unei specii diferite.

Lui Honigberger i se mai recunosc două priorități: cea dintâi descriere și utilizarea rețetelor de plante tămăduitoare la tratarea bolilor neurologice și prezentarea artei yoga în Europa (aici ne intersectăm cu imaginea sa din nuvela lui Mircea Eliade).

A fost un reputat orientalist, arheolog, botanist și numismat, fiind ales membru în Société Asiatique în anul 1835, cu mulți ani înainte de Constantin Georgian și Mircea Eliade. El și-a publicat memoriile la Londra. Dr. Honigberger cunoștea 17 limbi, printre care germana, latina, franceza, engleza, turca, araba, persana, hindi și cașmireza.

A murit la 18 decembrie 1869, la Brașov, unde se retrăsese în casa sa (astăzi, str. Coresi colț cu Republicii), fiind înmormântat în cimitirul evanghelic din centrul orașului. ■

Bibliografie

1. Hans Barth. De la Honterus la Oberth. Ed. Kriterion, București, 1985.
2. Liviu Bordas. Memoriile orientale ale lui Johann Martin Honigberger: posteritate istorică și actualitate ficțională. Acta Musei Prorolissensis, XXVII, Zalău, 2005.